

گزارش یک واقعه

شایعات و گفته‌ها در این روزها زیاد بود، عده‌ای گفتند که به دستور رهبر معظم انقلاب که فرمودند: «شهدای آتش‌نشان به‌عنوان شهیدان منظور شوند» باید این افراد را شهید بنامند و خانواده‌هایشان هم از مزایای آن بهره‌مند شوند. اما هنوز چند روزی از این خبر نگذشته بود که مهدی ایزدی، معاون تعاون و امور اجتماعی بنیاد شهید و امور ایثارگران در گفت‌وگو با «ایرنا» اعلام کرد: «بنیاد شهید برای ارائه خدمت و شهید نامیدن آنها هیچ تعهدی ندارد بلکه خود شهرداری موظف به ارائه خدمات به خانواده‌های این افراد است. چون این افراد فوت حین خدمت دارند، شهرداری تهران خدمات معادل شهید به خانواده‌های آنها ارائه می‌دهد.»

او تاکید کرد: «بنیاد شهید تاکنون هیچ مورد آتش‌نشانی را تحت پوشش نداشته است. بنیاد شهید فقط افرادی را که در مواجهه با دشمن جان خود را از دست می‌دهند، شهید می‌داند.» اما ماجرای شهدای آتش‌نشان که در تمامی شهرهای شهرداری «شهید» نامیده شده‌اند به اینجا ختم نمی‌شود. صدای شکایت خانواده‌های شهدای آتش‌نشان به گوش رسید که چرا فرزندان ما که برای محافظت از جان مردم، جان خودشان را به خطر انداخته‌اند باید شهید افتخاری باشند. پخش شدن مصاحبه یکی از همسران آتش‌نشانی که دو سال پیش جان خود را از دست داده بود، حساسیت‌ها را بیشتر کرد، کلیپی که همسر این آتش‌نشان اعلام می‌کند: «همسر من شهید افتخاری نامیده شده و هیچ‌گونه تسهیلاتی برای ما در نظر نگرفته‌اند و حکم شوهر من ۱۵ سال بازنشستگی خورده است. واقعا چرا باید در حق خانواده‌های آتش‌نشان چنین ظلمی بشود.»

اما چند روز بعد سخنان یکی از آتش‌نشان‌ها با یکی از اعضای شورای شهر پخش شد، که آتش‌نشان با ناراحتی می‌گوید: «شغل ما حفاظت از جان مردم است و واقعا چرا باید وقتی حین کار جان مان را از دست می‌دهیم شهید حساب‌مان نکنند، واقعا شهید نامیدن آتش‌نشان‌ها حقی است که از آنها گرفته می‌شود.» با تمام این صحبت‌ها، بنیاد شهید بیانه‌ای صادر و در آن اعلام کرد که بنیاد شهید تنها یک سازمان اجرایی است و اگر قانون اجازه بدهد قطعا این آتش‌نشان‌ها را تحت پوشش قرار می‌دهیم اما در این باره خلا قانونی وجود دارد و بنیاد نمی‌تواند با قانونی که وجود دارد آتش‌نشان‌ها را شهید اعلام کند. حالا در این بین دل داغدار خانواده‌های شهدای آتش‌نشان است که به جای اینکه مرهمی بر داغ‌شان بگذاریم تمک روی زخم‌شان می‌ریزند و ارزش کار فرزندان، شوهران و پدران‌شان دیده نمی‌شود.

گزارش «فرهیختگان» از شهدای آتش‌نشان که وضعیت‌شان تعیین تکلیف نشده‌است

ولی افتاد مشکل‌ها

آخرین روز از دی‌ماه بود که صبح با خبر آتش‌سوزی پلاسکو

متوجه و اعطای پور خیرنگار گروه‌پرونده

آغاز شد؛ خبری که همه را جلوی تلویزیون میخکوب کرد. بعد از دو، سه ساعت فعالیت آتش‌نشان‌ها و اعلام اینکه آتش مهار شد، در کمال ناباوری ساختمان ۵۳ ساله پلاسکو فرو ریخت. در باور هیچ‌کس نمی‌گنجید که ساختمانی که تنها چند طبقه فوقانی‌اش آتش گرفته، یک‌باره فرو بریزد. از همان ثانیه‌های اول صدای شیون و فریاد آتش‌نشان‌ها به گوش می‌رسید؛ آتش‌نشان‌هایی که به سمت ساختمان فرو ریخته می‌دویدند تا دوستان‌شان را از زیر آوار بیرن بیاورند، اما انگار همه‌چیز در کمتر از چند ثانیه نابود شد و ساختمان ۱۷ طبقه پلاسکو به تپه‌ای از آهن و زباله‌های ساختمانی تبدیل شد. از همان لحظه‌های اول فعالیت برای پیدا کردن پیکر آتش‌نشان‌ها آغاز شد و بعد از هشت روز فعالیت در روزهای پایانی پیکر آتش‌نشان‌ها پیدا شد. اما موضوعی که اهمیت دارد این است که ۱۷ آتش‌نشانی که جان خود را در راه حفظ مال و جان مردم از دست داده‌اند آیا جزء شهدا حساب می‌شوند یا خیر؟

نگاه

درد دل‌های

خانواده‌های شهدای آتش‌نشان

قصه چهار برادر آتش‌نشان این روزها به گوش همه می‌رسید، برادرهایی که در عملیات پلاسکو شرکت کردند ولی برادر کوچک‌تر هرگز برنگشت. ناصر ۲۷ سال داشت. پسری که فرمانده شیفت بود و کنار نیروهایش جان داد. برادر ناصر دل‌پری دارد و با عصبانیت می‌گوید: «چرا نباید آتش‌نشان‌ها را شهید بگویند، به هر حال آن هم جان‌شان را برای حفاظت از جان و مال مردم از دست داده‌اند. اگر در روز آتش‌سوزی پلاسکو آتش‌نشان‌ها از خودگذشتگی و فداکاری نمی‌کردند قطعا تعداد مردم عادی که زیر آوار می‌ماندند خیلی بیشتر از این تعداد که به انگشت‌های دست هم نمی‌رسد، بود.» او تاکید می‌کند: «رهبر معظم انقلاب در مورد شهدای آتش‌نشان دستور داده‌اند و به ما قول داده‌اند که آنها را جزء شهدا بدانند نه شهدای افتخاری و ما هم روی حرف‌شان حساب کرده‌ایم.» برادر محمد آقایی، فرزند شهیدی که در روز حادثه پلاسکو شهید شد و حالا پسر دوساله‌اش هرگز پدرش را نمی‌بیند، می‌گوید: «ما می‌توانیم برادرم را در قطعه خانواده شهدا دفن کنیم اما چون قرار شد تشییع جنازه‌ای دسته‌جمعی برایشان بگیرند قبول کردیم که در قطعه خانواده شهدا دفن نشود.» او ادامه می‌دهد: «بنیاد شهید بعد از اینکه من و برادرم ۱۸ سال مان تمام شد هیچ امکاناتی در اختیار ما قرار نداد، می‌توانید بروید پرونده‌ها را ببینید، الان هم اگر قرار باشد آنها را در لیست شهدا قرار دهند و افعال‌مظلمی است که در حق خانواده‌هایشان یا بهتر بگویم در حق فرزندش انجام داده‌اند.» محمد جان‌ش را فدا کرد تا همشهری‌هایش را زنده بماند، فرزندش را از داشتن پدر محروم کرد تا پدرهای زیادی به‌خانه بر گردند، تا این‌که این کودک کم‌ترین کاری است که می‌توانند در حق این خانواده‌ها انجام دهند.

بیانیه

بیانیه بنیاد شهید و امور ایثارگران

بنیاد شهید و امور ایثارگران در مورد شهدا نامیدن آتش‌نشانان بیانیه‌ای صادر کرده که بخش‌های از آن در ذیل آمده است. بنیاد شهید و امور ایثارگران حساسیت‌های بالای افکار عمومی، صاحبان قلم و اندیشه و شهروندان در دفاع از عمل ایثارگران آتش‌نشانان قهرمان را نمونه‌ای بارز از علاقه و دلبستگی ریشه‌دار مردم این سرزمین به فرهنگ ایثار و شهادت دانسته و حساسیت آنان نسبت به حفظ و حراست این فرهنگ و رسیدگی به خانواده‌های شهدا به‌ویژه شهدای خدمت آتش‌نشانی را ارج نهاده و این توجه ویژه افکار عمومی را شایسته تقدیر می‌داند که در عین حال بیان نکات زیر ضروری است.

۱- بنیاد شهید و امور ایثارگران همانند همه دستگاه‌های اجرایی دیگر بر حسب قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه‌های مصوب هیأت وزیران نسبت به ارائه خدمات به جامعه هدف اقدام می‌کند. بدین معنا هر آنچه از طرف مراجع قانونگذار و سیاستگذار کلان کشور در چارچوب قانون و مقررات به این نهاد محول شود قطعا با تمام توان نسبت به اجرای آن اقدام می‌کند.

۲- براساس آخرین اصلاحات قانون اساسنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران مصوب ۱۳۸۷ و قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱ و همچنین آیین‌نامه تعیین و احراز مصادیق شهید و ایثارگر مصوب هیأت محترم وزیران، در حال حاضر خانواده‌های شهدایی که در مناطق جنگی یا آثار باقی مانده از جنگ و درگیری یا اثار به شهادت رسیده‌اند قانوناً تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران قرار گرفته‌اند. ۳- در مورد مأموران سازمان‌های مختلفی که برای عملیات امداد و نجات در حوادثی نظیر سیل، زلزله و آتش‌سوزی و... اقدام به فعالیت‌های ایثارگرانه برای نجات هم‌نوعان می‌کنند و در این راه جان خود را از دست می‌دهند قانونگذار تکلیف قانونی و مرجع مشخص برای ارائه خدمات به خانواده‌های آنها تعیین نکرده است و به این ترتیب بنیاد شهید و امور ایثارگران فاقد اختیارات قانونی لازم برای ارائه خدمات به خانواده‌های معزز حادثی از این نوع است. اما خوشبختانه در خصوص شهدای آتش‌نشان، شورای اسلامی شهر تهران طی مصوباتی در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ شهرداری تهران را مکلف به ارائه خدمات و تسهیلات و تحت پوشش قرار دادن خانواده این عزیزان کرده است.

۴- طی سال‌های گذشته با توجه به وقوع حوادث مختلف که منجر به جان باختن مأموران برخی دستگاه‌های اجرایی طی عملیات امداد و نجات شده، بنیاد شهید و امور ایثارگران با توجه به وظیفه ذاتی خود در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت همواره حساسیت و توجه لازم برای پاسداشت الگوهای بارز ایثار در عرصه‌های اجتماعی را داشته و اقداماتی نیز برای رفع این خلا قانونی انجام داده است و هر زمانی که مراجع قانونگذار و قانونی تکلیفی در این زمینه برای بنیاد شهید و امور ایثارگران تعیین کرده‌اند همانند سایر خانواده‌های معزز شهدا و ایثارگران با تمامی توان و ظرفیت خود نسبت به انجام تکالیف قانونی اقدام کرده است.

آخرین پیام

شهید حسین حسین‌زاده ۲۷ سال داشت و سه سال بود که ازدواج کرده بود.

روز حادثه آتش‌سوزی پلاسکو زمانی که به محل حادثه اعزام شد با همسرش تماس گرفت و از او خواست به صحنه حادثه بپیاید.

زمانی که همسرش را می‌بیند تمامی کارهای اعتباری‌اش را به او تحویل می‌دهد و می‌گوید: «مواظب خودت باش، قسط‌ها را پرداخت کن. ما ممکن است دیگر همدیگر را نبینیم.»

این آخرین مکالمه و دیدار شهید حسین‌زاده با همسرش بود.

شهدای شهرداری

او می‌افزاید: «شهرداری هر کاری که بتواند برای خانواده‌های این عزیزان انجام می‌دهد و با تمام ظرفیت از این خانواده‌ها حمایت می‌کند.» قناعتی بر این باور است که از نظر شهرداری باید وظایفش را در قبال افراد شهید هستند و با افتخار پای خانواده‌هایشان ایستاده‌ایم. او تاکید می‌کند: «در اینکه شهدای آتش‌نشان تلاش و شجاعت‌شان با رزمندگان هشت سال دفاع مقدس برابری می‌کند شکی نیست و قطعاً اهداف‌شان هم با آنان برابری می‌کند؛ به همین دلیل است که اگر مانند شهدای جنگ با آنها برخورد نشود، ظلم است.» به گفته قناعتی، اگر

در قانون بندی برای شهدای آتش‌نشان و... تعریف نشده است این قانون هرچه سریع‌تر باید تغییر کند. زیرا هم اکنون جنگی وجود ندارد که شهید داشته باشیم بنابراین افراد بیشتر حین خدمت شهید می‌شوند. به همین دلیل باید قانون برای این افراد هم تمهیدیاتی ببیند. او در مورد اینکه اگر قانون تغییر کند آیا خانواده شهدای قبلی آتش‌نشان را تحت پوشش قرار می‌دهد یا خیر، می‌گوید: «اگر بتوانیم و مصوبه یا قانونی برای این شهدا تصویب شود قطعا خانواده‌های شهدای گذشته هم تحت پوشش قرار خواهند گرفت.»

قانون اجازه نمی‌دهد

جان خود را از دست داده‌اند به نظر می‌رسد در چارچوب این قانون تبیین نشود، مگر از طریق مقررات و آیین‌نامه‌های دیگر نتوانند چنین کاری را انجام دهند. «به گفته خرمشاهی، به‌هر حال آتش‌نشان‌هایی که جان خود را برای حفظ جان مردم از دست داده‌اند ارزش این را دارند که بتوانند برایشان کاری انجام داد که خانواده‌هایشان آینده راحت‌تری داشته باشند. او در مورد اینکه رهبر معظم انقلاب صحبت‌هایی در این باره انجام داده‌اند، آیا صحبت‌های ایشان می‌تواند راهکاری باشد تا شهدای آتش‌نشان زیر نظر بنیاد شهید باشند، می‌گوید: «بیانات رهبر معظم انقلاب قطعاً فصل الخطاب است و می‌توان با استناد بر این صحبت‌ها مشکلاتی که در این قانون است را در نظر نگرفت.» خرمشاهی بر این باور است که به جای اینکه تمام مدت بگوییم قانون اجازه نمی‌دهد دست و پای ما را بسته است، وقت آن رسیده که قانون اساسنامه بنیاد شهید تغییراتی کند. شاید این تغییرات بتواند راهکار مناسبی باشد.

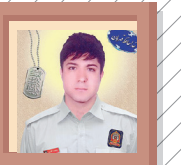
بنیاد شهید و امور ایثارگران در مورد وضعیت شهدای آتش‌نشان اعلام کرده است این افراد براساس قانون نمی‌توانند زیر نظر بنیاد باشند و اگر قرار است تسهیلاتی برایشان در نظر گرفته شود باید توسط شهرداری باشد. در مورد خلاهای قانونی که در این حوزه وجود دارد با عبدالصمد خرمشاهی، وکیل پایه یک دادگستری گفت‌وگو کرده‌ایم. او می‌گوید: «قانون اساسنامه بنیاد شهید سال ۷۷ تصویب شده و سال ۸۷ اصلاحیه در این قانون انجام شد. در بند ۱۵ ماده تصویب شد بعضی از اصطلاحات و اسامی تغییر پیدا کرد و رنگ و چهره قانون نیز با آن تغییر کرد.» خرمشاهی ادامه می‌دهد: «براساس تبصره یک بند چ ماده چهار همین قانون مقرر شد که تأمین مصادیق عملی شهید، مفقودالثر، جانباز، آزاده و اسیر در چارچوب قوانین نیروهای مسلح اسلامی توسط سازمان قضایی نیروهای مسلح و همین‌طور نمایندگانی از بنیاد تدوین و تعریف بشود.» او تاکید می‌کند: «براساس همین تعریف اصلاحیه افرادی که در این حادثه

یادمان شهدای آتش‌نشان واقعه پلاسکو

علی امینی

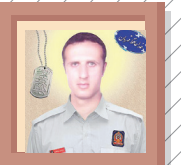
محمد آقایی

حسین حسین‌زاده

امیر حسین داداشی

محسن روحانی

رنا شفیعی

فریدون علی تبار

محسن قدیبانی

ناصر مهرروز

بهنام میرزاخانی

رنا نظری

حامد هوایی

مجتبی کوهی

علی مستوفی

حسین سلطانی

علیرضا صفی‌زاده

